

Inbreng fractievoorzitter Coen Sleddering VVD Rijswijk

Begrotingsraad donderdag 7 november 2019

Meneer de Voorzitter,

Het gaat financieel niet goed met Rijswijk. Na een tekort over 2018 van €7,5 miljoen en in 2019, als het tenminste goed gaat met de ingezette bezuinigingen, van €3 miljoen. Enorme bedragen die worden afgeboekt van onze reserves, waardoor de ratio weerstandsvermogen gezakt is van 2,35 naar 1,49. Het College noemt dat nog ruim voldoende, maar als je weet dat de ondergrens van ruim voldoende 1,40 is, dan zou ik dat woordje ‘ruim, maar weglaten.

Nu kan men natuurlijk allerlei oorzaken aanhalen om aan te geven dat Rijswijk er allemaal niets aan kan doen: Het zijn gevolgen van het beleid van het Rijk (neem de Jeugdzorg), het zijn onverwachte tegenvallers door procedures bij de Raad van State (neem DSM) en natuurlijk, de VVD Rijswijk ontkent niet dat die externe oorzaken er zijn, maar het komt er juist dan op aan hoe je daar mee omgaat: laat je dat lijdzaam gebeuren of doe je er iets aan om de schade te beperken. De fractie van de VVD Rijswijk is van mening dat het College te afwachtend de ellende over zich heen laat komen en niet hard genoeg ingrijpt. Zo dreigt 2019 eigenlijk een verloren jaar te worden. Vooral het leeglopen op het Sociaal Domein wordt van een afstand fatalistisch bekeken: sturing en control is in het Sociaal Domein onvoldoende aanwezig.

En niet alleen dat, ook de interne organisatie in het financiële domein is niet op orde en dat is al jaren zo. Echter, in vorige jaren werd dat gebrek aan interne controle, alarmering en gebrekkige budgettering bedekt met meevallers en steeds hoger wordende uitkeringen van het Rijk. Het systeem trap op/trap af werkt niet meer in het voordeel van Rijswijk: de trap op was heerlijk, maar we zitten nu in de fase trap af en dat is andere koek.

Juist dan komt het aan op:

1. Goede informatiesystemen en dashboards om tijdig aan te geven dat er iets uit de hand loopt. Een professioneel piepsysteem dus.
2. Goed begroten en je daaraan houden: niet begroot is niet doen. Is een budget op in september dan geldt voor ons op=op.

Deze twee punten zijn niet of nauwelijks aanwezig in Rijswijk. Door de halfjaarrapportage en de Begroting heen kom je steeds de tekst tegen: ‘was niet begroot’, ‘stijging hoger dan verwacht’ en noem ze maar op.

Ter illustratie:

Armoedebeleid:

Bij het maken van deze tweede halfjaarrapportage blijken de uitgaven aan bewindvoering, individuele inkomstenstoeslagen, tegemoetkomingen voor de aanvullende ziektekostenverzekering en uitgaven voor kinderopvang voor sociaal medisch geïndiceerde personen verder te stijgen waardoor een extra tekort ontstaat van € 390.000. Deze stijging van de uitgaven is in de begroting niet voorzien en kan niet worden opgevangen met kostenbesparend beleid.

Administratief/organisatorisch moet er een hoop gebeuren om dit op te lossen. Laat ik het maar zeggen zoals het is: het gaat daarbij niet alleen om systemen, maar ook om cultuur, zeg maar gedrag. Bij ambtenaren, maar vooral ook bij de verantwoordelijke wethouders!

En dat moeten ze niet alleen voor Rijswijk, maar ook voor de Provincie doen! Rijswijk kreeg een behoorlijke gele kaart omdat er niet op tijd een goedgekeurde jaarrekening was ingeleverd. Het is nog allemaal net goed gekomen, dat wil zeggen dat er nog net geen verscherpt toezicht is opgelegd, maar in de brief van de provincie wordt ook een duidelijke zorg over de gang van zaken aangegeven. Zo ontbreken kengetallen plus toelichting in onze jaarrekening, iets wat een verplichting is overigens!

‘De kengetallen laten een verslechtering zien voor wat betreft de schuldratio en solvabiliteitsratio.’, aldus de provincie. Dat zegt genoeg over hoe men daar naar Rijswijk kijkt.

Ja, en in dit soort krappe tijden kijken bestuurders natuurlijk wel snel naar het verhogen van de lasten voor burgers en bedrijven. Dat is lekker makkelijk. Dit College verhoogt de OZB met het inflatiepercentage, maar laat dat principe los bij de verhoging van de afvalstoffenheffing. Het tarief gaat daar 15% omhoog. U noemt dat zelf een ‘geleidelijke verhoging’, dit is echt onvoorstelbaar. De VVD Rijswijk is het daar absoluut niet mee eens. Wij vinden dat de afvalstoffenheffing slechts verhoogd mag worden met het inflatiepercentage van 2,4%. De VVD Rijswijk zal hierover een motie indienen in de tweede termijn.

Ja dat kost geld en de VVD Rijswijk stelt voor dat u die dekking zoekt in het Sociaal Domein, immers de veroorzaker van de financiële problemen. Wij laten u vrij om binnen het Sociaal Domein dat geld te vinden, maar vooruit we geven u vast een suggestie: schrap de deelname van Rijswijk aan de Ooievaarspas. Dit is tenslotte een voorbeeld van een stapeling van regelingen bij één doelgroep. Tevens willen ook enkele sportverenigingen van deze pas af. Het voorstel levert alvast €215.000,- structureel op.

De kostenoverschrijding in het Sociaal Domein is een landelijk probleem, maar vraagt ook om lokale actie. De (interim)wethouder zet hier stappen in en probeert regie te krijgen, maar de vraag is hoe je iets kan controleren als je zelf

onvoldoende aan de knoppen kan zitten? Uit het plan van aanpak (zie IB 19103) voor de kostenoverschrijding bij de Jeugdhulp zijn een aantal actielijnen geformuleerd. Deze sluiten aan bij de ideeën van de VVD Rijswijk, maar zijn in essentie nog niet concreet genoeg. De gemeente Rijswijk zal een deel van de expertise op dit complexe vlak van Jeugdhulp meer aan de voorkant, bij de verwijzing, naar binnen moeten halen. Om het College te helpen heeft de VVD Rijswijk een aantal ideeën in de motie ‘Kostenbeheersing in het Sociaal Domein’ opgenomen waarmee u aan de slag kunt. En ook voor de WMO zien wij kansen om kosten te beheersen door meer monitoring en daadkracht te vragen: er boven op zitten, letterlijk en figuurlijk. Aan de slag!

Dit College wil graag werken volgens het principe ‘eerst de boel op orde’ een voor de VVD Rijswijk bekende slogan. Fijn dat u hem heeft overgenomen, maar leeft het College er ook naar? Niet alleen bij de financiële organisatie, maar ook elders. De VVD Rijswijk heeft twijfels bij de juridische kwaliteit op het stadhuis. Procedures die regelmatig worden verloren (neem Q-Park), of via een herkansing worden gewonnen; een eenvoudige vraag van onze kant of naast de AVG de Wet Politiegegevens (Wpg) wel is ingevoerd is na vele weken nog niet beantwoord; grote projecten als het Huis van de Stad en de sporthal die er aankomen. Is daarvoor het projectmanagement wel op orde, laat staan de vraag of het risicomanagement wel op orde is? Daar moet het dus echt mee beginnen: de boel op de orde brengen. Om het College een steuntje in de rug te geven heeft de VVD Rijswijk een kader ontwikkeld om hier gestructureerd aan te werken en om het College te behoeden voor enthousiaste nieuwe plannen die wellicht lovenswaardig zijn, maar die niet bijdragen aan het project ‘de boel op orde’. In de tweede termijn zal de VVD Rijswijk dit kader door middel van een motie ‘Basis op Orde Rijswijk’(BOOR) inbrengen. En u mag hierbij de VVD Rijswijk slogan ‘Gewoon Doen!’ gerust overnemen!

Eneco/Huis van de Stad

Ja, het kan niet onbesproken blijven: het Huis van de Stad. In financieel zonnige tijden heeft de VVD Rijswijk ingestemd met het Huis van de Stad onder twee voorwaarden: een sluitende businesscase en goed risicomanagement. De financiële positie van Rijswijk is inmiddels sterk verslechterd en dat alleen zou al reden moeten zijn om te stoppen met dit prestigieuze emotie-project. Echter, van onze twee voorwaarden is ook het risicomanagement niet op orde zoals uit de cijfers over 2018 en 2019 is gebleken. Een tweede reden om te stoppen dus. Met betrekking tot de businesscase maakt de VVD Rijswijk zich ook ernstig zorgen. Er worden namelijk nu al heel veel extra niet-begrote kosten gemaakt voor externe expertise en interne ambtelijke inzet. We hebben, ondanks ons verzoek, de aanbestedingsstukken niet in kunnen zien en weten dus niets over wat er met bouwers is afgesproken over risico's en tegenvallers. Daar komt bij dat we u op uw blauwe ogen moeten geloven dat de business case kloppend is.

Het College wil echter wel met bouwers na de gunning praten over optimalisatievoorstellen. Kassa voor de bouwer! Het meest opvallende is echter dat het College de mogelijke opbrengst van de aandelen Eneco gebruikt voor het Huis van de Stad. Als ik de stukken hierover lees kom ik tot de conclusie dat zonder de opbrengsten van Eneco de businesscase helemaal niet sluitend is. Dat geeft ons dus een derde reden om te stoppen met dit project. Graag uw reactie hierop!

De VVD Rijswijk zegt daarom nogmaals: stoppen met dit onheilsproject!

Overigens vindt de VVD Rijswijk het opvallend dat majeure beslissingen over de besteding van de mogelijke opbrengst van de aandelen Eneco en het omzetten van de parkeerreserve naar de mobiliteitstransitie even slinks via de begroting worden genomen en niet via een apart raadsvoorstel. De VVD Rijswijk hoort graag uw standpunt hierover.

Economische ontwikkeling

Het College heeft hier stappen gezet, bijvoorbeeld bij de Plaspoelpolder (PPP) en de Bogaard. Compliment voor de wethouder hiervoor, maar het zijn stappen die op papier staan. Er moet nu ook echt vaart worden gemaakt met de uitwerking hiervan. Het economisch tij zit mee en de ondernemers willen graag: ze vragen er zelfs speciaal om in de raadsvergadering de vorige keer! Zorg ervoor dat er nu echte stappen worden gezet. Niet eindeloos met iedereen praten, maar gewoon doen. Waar blijven de plannen die handen en voeten moeten geven aan de uitwerking van de PPP? Waarom is nog geen enkele beweging te zien in en rondom de Bogaard? Ook dit alles hoort bij boel op orde brengen: je ambities zichtbaar waar maken. Op dat punt aangekomen: wanneer komt het College met de herziene economische visie? Dat moet toch richting geven aan keuzen die het College wil maken?

Wonen

Er is een grote behoefte aan woningen in de regio en die zal niet minder worden. Ook Rijswijk moet daar aan bijdragen. Dat is goed, Maar wat de VVD Rijswijk betreft zijn daar twee voorwaarden aan verbonden: wees reëel en respecteer wat Rijswijk is. Bouw hoge torens waar dat past (neem de Prinses Beatrixlaan), maar wees daar terughoudend mee in het oude gedeelte van de stad (neem het Havenkwartier). De tweede voorwaarde: we hebben sociale woningbouw genoeg in Rijswijk, dus ga daar niet nog meer voor ontwikkelen. Laat de corporaties zich richten op onderhoud, renovatie en de energietransitie van hun huidige bezit. Laat wel door marktpartijen bouwen in het huursegment €800-€1100. Indien de markt dit segment niet kan of wil leveren, zorg er dan voor dat corporaties gebruik kunnen maken van de mogelijkheden in de Woonwet om dit Niet-DAEB segment te gaan ontwikkelen.

Het paradepaardje van de gemeente, de duurzaamste wijk van Nederland, Rijswijk Buiten heeft inmiddels een mank been. En met kreupele raspaarden loopt het vrijwel nooit goed af. Daarom de volgende vragen:

Kan de grondexploitatie sluitend blijven zonder al te veel in te boeten op het ontwerp en de ruimte in het oorspronkelijke plan? En het is het niet beter om vanaf nu geen sociale woningbouw meer te plannen in deze wijk? Daarmee kan namelijk het verlies in de afgelopen periode worden goedge maakt. Trekt men er bij de verdere ontwikkeling lering uit dat er nu al zoveel klachten zijn over de verkeersveiligheid en het tekort aan onderwijsplaatsen in de wijk?

Vervoer

We moeten nog discussiëren over het nieuwe parkeerregime. De VVD Rijswijk kijkt daar naar uit. Bij de implementatie van die uitkomsten zal nog wel geld moeten worden uitgegeven. Geen probleem, want daar is de door automobilisten opgebrachte parkeerreserve voor bedoeld. Wellicht dat er ook nog geld in de parkeerreserve over blijft, maar er zal ook altijd geld moeten worden gereserveerd voor onderhoud en verbetering van het parkeerregime. De VVD Rijswijk wil hiervoor minimaal 50% van de parkeerreserve overeind houden, maar het resterende geld in de parkeerreserve mag wat betreft de VVD Rijswijk niet gestoken worden in zaken die te ver af staan van het onderwerp. Dus bijvoorbeeld geen advocaatkosten omdat er een geschil is met Q-Park.

De VVD Rijswijk heeft er echter geen moeite mee om als uitvloeisel van de mobiliteitsvisie bijvoorbeeld een bewaakte fietsenstalling bij het Station Rijswijk hieruit te financieren. De VVD Rijswijk wijst het College echter wel op de afspraken in het klimaatakkoord waarin het Rijk, de NS en ProRail middelen toezeggen voor dit soort stallingen bij stations. Is het College hiervan op de hoogte en is de aanvraag al weg? In de tweede termijn komt de VVD Rijswijk met een motie waarin de VVD Rijswijk richting geeft aan de bestemming van het surplus op de parkeerbestemming op basis van de mobiliteitsvisie. Daarover gesproken, wanneer komt deze eigenlijk? In die visie verwacht de VVD Rijswijk dat het College ingaat in alle modaliteiten om Rijswijk voor iedereen goed bereikbaar te houden: automobilisten, fietsers, OV-reizigers en voetgangers, of ze nu eigen vervoer gebruiken of dit delen. Rijswijk is onderdeel van een regio waar de bereikbaarheidsproblematiek moet worden opgelost. De VVD Rijswijk verwacht dat het College in deze visie ook ingaat op dit relevante element, en de positie van Rijswijk in de regio.

Avalex

Zoals is te lezen in de beantwoording van het College durft u het woord nascheiding in de mond te nemen, het is een eerste stap. Desondanks wordt het kostbare en mislukte programma 'Het Nieuwe Inzamelen' (HNI) voortgezet met impact op de portemonnee van huishoudens en de gemeente en de infrastructuur

Weten de inwoners wel waar ze aan toe zijn? Kan het College zich niet beter verdiepen in de mogelijkheden van nascheiding, in plaats van deze halfslachtige keuze voor een beetje van dit en een beetje van dat? De kosten voor het invoeren van HNI in twee nieuwe wijken zijn gemiddeld €150.000,- per wijk. Hieronder vallen zaken als het verleggen van kabels en leidingen, het compenseren van schaarse parkeerplekken, de aanschaf en aanleg van de inzamelmiddelen en de communicatie naar de inwoners. Dat is €300.000,- en die kunnen wij in Rijswijk heel goed ergens anders voor gebruiken, of liever nog, in de knip houden. De VVD Rijswijk komt hierover met een motie 'Avalex' in de tweede termijn.

Communicatie

Het College schrijft dat men hoge ambities heeft met betrekking tot de communicatie. Maar als ik lees wat uw doelen daarbij zijn:

- *Consequent zijn in communicatie;*
- *We komen onze afspraken na en informeren de inwoners, bedrijven en instellingen op een begrijpelijke wijze tijdig en volledig.*

Geacht College, dat zijn geen doelen, maar essentiële uitgangspunten voor communicatie.

Ik kan daar uren over door praten, maar ik laat het bij deze constatering. Als laatste wil ik u vragen om te stoppen met het kopen van pagina's in Groot Rijswijk voor €43.000,-. De bezorgscore van dit huis aan huis-blad ligt ver beneden de contractuele afspraak. De laatste weken zijn wij werkelijk overspoeld met bezorgklachten uit Oud Rijswijk. Op naar een digitale nieuwsbrief dus!

Dank u wel Voorzitter.

Coen Sleddering

VVD Rijswijk